

7. Kazimierz Denek. Axiologie und Teologie der Ausbildung im Kreise der Schulteorie und - praxis (w:) Aktuelle Probleme der Pädagogik in Polen. Hrsg. von J.F. Malerne. Pulheim 1997, S. 103-127.
8. Denek K. Uniwersalne wartości edukacji szkolnej (w:) B. Dymara (red.). Dziecko w świecie rodziny. Kraków 1998, s. 19-32.
9. K. Denek. O nowy kształt edukacji. Toruń 1998.
10. K. Denek. O powodzeniu reformy edukacji zadecydują kwalifikacje nauczyciela (w:) «Ruch Pedagogiczny» 1998, nr 3-4, s. 79-97.
11. K. Denek. Ojczyzna. Podstawowa wartość edukacji kulturalnej, regionalnej i krajoznawczo-turystycznej (w:) Edukacja kulturalna w życiu człowieka, (red.) D. Jankowski. Kalisz 1999, s. 95-105.
12. K. Denek, Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej, Toruń 1999.
13. K. Denek. Wycieczki szkolne w procesie dydaktyczno-wychowawczym (w:) «Lider» 1998, nr 7-8, s. 16-22.
14. K. Denek. Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej Toruń 1999.
15. K. Denek. Aksjologiczne aspekty edukacji szkolnej Toruń 1999.
16. K. Denek. Język – podstawowa wartość (cz.I) (w:) „Nowe w Szkole» 1999-2000, nr 2, s. 2-6; cz. 2, nr 3, s. 2-5.
17. K. Denek. W kręgu edukacji, krajoznawstwa i turystyki w szkole. Poznań 2000.
18. K. Denek. Krajoznawstwo w edukacji szkolnej (w:) Dar służby nauci. Naukowy zbioryk na poszanu profesora W. Zadorożnoho. (red.) M. Zymomrya. Užhorod 2001, s. 458-476.
19. K. Denek. Poza ławką szkolną. Poznań 2002.
20. Kazimierz Denek – Doktor Honoris Causa Akademii Wychowania Fizycznego we Wrocławiu. Wrocław 2003 //
21. Kazimierz Denek // <http://www.awf.wroc.pl/awfnew/site.php?ID=27>
22. W. Kojs. Pedagogiczne i krajoznawcze szlaki Profesora Kazimierza Denka (w:) Edukacja Jutra. VIII Tatrzańskie Seminarium Naukowy, (red.) W. Kojs, E. Piotrkowski, T. M. Zimny. Częstochowa 2002, s. 11-23.
23. J.M. Ziółkowski. Jak Ziarnka piasku (w:) J.M. Ziółkowski. Drogi do sukcesu. Tczew 1997, s. 35-46.
24. Zymomrya M. Geneza zasad kształcenia // Україна – Польща: наукові студії сусідів-партнерів. Вип. 3. – Кіровоград – Кошалін, 2004. - С. 110 – 116.

Дошкільна освіта, як гармонійний та різнобічний розвиток дитини. Вплив розвивального життєвого простору дошкільного навчального закладу на формування здорового способу життя

А. О. Зубалій

Вихователь – методист ДНЗ № 47 «Горобинка»

Здоров'я - найважливіша цінність не лише окремо взятої людини, а й загалом усього суспільства. Щоб людина мала змогу піклуватися про розвиток, вона повинна свідомо ставитися до життя як до найважливішого дарунку природи. Тому формувати

культуру здоров'я особистості, прищеплювати розуміння пріоритету здорового способу життя, надавати ґрунтовні знання про основу здоров'я потрібно дітям з раннього віку, щоб знання, вміння та навички перейшли у звичні, необхідні потреби.

І, звичайно ж як медичних працівників, так і педагогів хвилює прогресуюче погіршення здоров'я дітей. На сьогоднішній день у дошкільному віці практично здорові діти складають 3 – 4%. Народження здорових дітей стало рідкістю, збільшується кількість недоношених дітей, вроджених аномалій, кількість дітей з мовними вадами та відхиленнями. Причин росту патології безліч. Це - погана екологія, незбалансоване харчування, інформаційні та нейропсихічні перевантаження, зниження рухової активності. А рухова активність, у свою чергу, є потужним біологічним стимулятором життєвих функцій зростаючого організму.

Потреба в русі є однією з основних складових фізіологічних потреб дитячого організму, при цьому виступає умовою його нормального формування та розвитку. Рух у різних формах, адекватних фізіологічним можливостям дітей, завжди виступає як оздоровчий фактор.

Тому одним із пріоритетних напрямків діяльності нашого дошкільного навчального закладу є формування фізичного, психічного, соціального здоров'я дітей.

Для вихователів первинним завданням є реалізація фізкультурно – оздоровчих програм, делегованих Міністерством освіти і науки України, в основі яких рекомендується використання ігор, вплив яких на розвиток дітей є багатофункціональним, в тому числі і на фізичний розвиток. Гра є якісним виховно – навчальним методом психо – сенсорного виховання шляхом розвитку гостроти сприймання і пізнання зовнішнього світу для набуття знань і вмінь для науки та розумової діяльності. Гра впливає на психо – моторний стан, охоплює фізичний розвиток дитини, моторні вміння, спритність, контроль своїх бажань, співпрацю в ігровій спільноті. В ігровій ситуації дитина здійснює свої бажання, свої ростові потреби. У неї розвивається фізична сила, моторні вміння, швидкість і точність рухів, координація. Гра охоплює все: рух, думання, нові інформації, новий досвід, комунікацію, працю та розвагу, є середовищем для фізичного, розумового суспільного розвитку, формування характеру дитини.

Рух – це природна потреба дитини, форма існування. За недостатньої рухової активності у дітей різко ослаблюється діяльність опорно – рухової, серцево – судинної, дихальної, нервової систем. Тому наші вихователі всіх вікових груп таким чином обладнали розвивальні осередки в групах, щоб рухова активність дошкільників протягом дня була на високому рівні. Спираючись на вимоги Базової програми розвитку дітей дошкільного віку «Я у Світі», по групах, відповідно до вікових особливостей, ігрові середовища забезпечують динамічну рухову активність малят. В групових кімнатах є :

- ігрові осередки із сюжетно – рольовими будівельними, розвивальними іграми та куточком сенсорики;
- художні осередки, де є папір різної форми, кольору, фарби, фломастери, кольорова крейда, солоне тісто, пластилін, заготовки для аплікацій та ін.;
- музичні осередки з різними видами дитячих інструментів, звуковими іграшками, іграшковими дитячими інструментами;
- осередки комунікативної активності: це і різні види театрів, куточки вбирання, куточки книги т. і.;
- природознавчі осередки, де є кімнатні рослини, рибки, тварини, птахи, куточки ігор з піском та водою.

- осередок рухової активності зі спортивними обладнаннями.

Таким чином, все вищеперераховане формує, розвиває самостійність, рухову підготовленість, фізичні якості дітей, сприяє підвищенню емоційного тону дошкільників.

Шукаючи нові розвивальні та оздоровчі методики, ми звернули увагу на «Цілющі мудри» - це особливе положення рук, яке усуває порушення в енергоінформаційному обміні шляхом впливу на енергетичні потоки в нашому організмі. Крім того, мудри позитивно впливають на розвиток мислення, мовлення, а також дрібної моторики рук.

Також, використання «мандал» - коло, круг є ефективним способом у відновленні спокою, рівноваги дитини.

Засоби фізичної культури як шляхи успішної адаптації студентів до навчального процесу

Т. В. Іванова, ст. гр. УТ-06,

Л. М. Липчанська, викл.

Кіровоградський національний технічний університет

Проблема адаптації студентів до умов навчання у вищій школі є однією з важливих загальнотеоретичних проблем, що нині досліджуються на психофізіологічному, індивідуально-психологічному та соціально-психологічному рівнях. Актуальність проблеми визначається завданнями оптимізації процесу адаптації студентів до навчальної діяльності в сучасних умовах. Взаємовідношення фізичного розвитку і морального становлення особистості в процесі занять фізичними вправами дістало наукове обґрунтування в теорії та методиці фізичного виховання.

Актуальність дослідження проблеми адаптації студентів до навчальної діяльності у вищому навчальному закладі (ВНЗ) та більш широко – до умов життєдіяльності в цілому зумовлено тим, що студентська молодь через відомі соціально-економічні проблеми є однією з найменш соціально і психологічно захищених верств населення, хоча при цьому є носієм майбутнього інтелектуального потенціалу Української держави. Також актуальність зазначеної проблеми зумовлено й тим, що показники психічного розвитку та психофізіологічного стану сучасних студентів мають виражену тенденцію до погіршення, яка виявляється у зниженні ефективності функціонування в них сенсорних і сенсомоторних систем, погіршенні пам'яті й уваги, підвищенні стомлюваності, зменшенні загальної ефективності вирішення навчальних завдань, зниженні показників мотивації навчальної діяльності.

Мета статті – ознайомлення з результатами теоретичного аналізу проблеми адаптації студентів до умов навчального середовища й окреслення її особливості у студентів.

Адаптація студентів до умов ВНЗ – це процес вироблення оптимального стилю, режиму цілеспрямованого функціонування особистості в конкретних умовах, коли фізичні та духовні сили людини спрямовано на виконання нових навчальних і практичних завдань.